

Chulalongkorn University Dental Journal

Volume 8 | Issue 1

Article 7

1985-01-01

อภิปรายทั่วไป : วิธีแปรงฟันของเด็กในชุมชน

Follow this and additional works at: <https://digital.car.chula.ac.th/cudj>

Part of the [Dentistry Commons](#)

Recommended Citation

(1985) "อภิปรายทั่วไป : วิธีแปรงฟันของเด็กในชุมชน," *Chulalongkorn University Dental Journal*: Vol. 8: Iss. 1, Article 7.

Available at: <https://digital.car.chula.ac.th/cudj/vol8/iss1/7>

This Original article is brought to you for free and open access by Chula Digital Collections. It has been accepted for inclusion in Chulalongkorn University Dental Journal by an authorized editor of Chula Digital Collections. For more information, please contact ChulaDC@car.chula.ac.th.

อภิปรายทั่วไป วิธีแปรงฟันของเด็กในชุมชน

ปัญหา ระยะเวลาที่มี mixed dentition จะแปรงฟันอย่างไร

อัมพข ตามที่ Mescher และคณะ¹ ได้ทำการวิจัยและพบว่า การแปรงฟันมีความสัมพันธ์โดยตรงกับอายุและการทำงานของมือ กลุ่มเด็กอายุ 6 และ 8 ปี ไม่สามารถวางขนแปรงลงเฉียงทำมุมกับฟันพร้อมกับขยับขนแปรงลงไปในเรื่องเหงือก จากการวิจัยดังกล่าว ถ้านำมาเทียบกับกลุ่มเด็กที่มีฟันชุดผสม (mixed dentition) จะเป็นช่วงระยะที่เด็กมีอายุประมาณ 7 - 12 ปี ดังนั้นถ้าคำนึงถึงความพร้อมของมือ เด็กที่มีอายุต่ำกว่า 11 ปี วิธีสครับน่าจะเป็นวิธีที่ดีที่สุด และเพื่อให้การเรียนการสอนต่อเนื่องกัน ควรเริ่มสอนวิธีแปรงฟันของผู้ใหญ่ให้แก่เด็ก เมื่อเด็กอายุประมาณ 11 ปี เป็นการเตรียมเด็ก ปลูกฝังความรู้และฝึกการทำงานของมือให้พร้อมที่จะรับวิธีการแปรงฟันของผู้ใหญ่ได้

หาญณรงค์ ในเด็กที่มีฟันแบบ mixed dentition ควรแนะนำวิธีแปรงฟันวิธีสครับ โดยดูไปทีละช่วงสั้น ๆ ด้วย แต่ควรเพิ่มแรงกดลงบนด้ามแปรงมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อให้ขนแปรง

สีฟันสามารถเข้าทำความสะอาดส่วนเว้าและส่วนลึกได้

นพดล การแปรงฟันในระยะ mixed dentition ก็คงเป็นไปตามวิธีแปรงของเด็กช่วงอายุ 9-16 ปี ซึ่งผมได้กล่าวถึงเมื่อครู จากข้อมูลที่รวบรวมได้ วิธีที่ง่ายและมีประสิทธิภาพคือ วิธีสครับในแนวราบและยังมีอีกส่วนหนึ่งที่ว่าต้องไม่ทำอันตรายต่อเหงือก และฟัน เป็นต้นว่า การใช้ช่วงขยับแปรงสั้น ๆ จะควบคุมแรงไม่ให้มากเกินไป ส่วนที่จะไปทำอันตรายก็จะน้อยลง ยิ่งถ้าใช้แปรงอ่อนด้วย ก็จะไม่ปวดระคายเคือง คิดว่า ถ้าหากเรามีข้อระวังตรงนี้วิธีสครับก็จะใช้ได้ดี ในความเห็นของผมไม่ว่าจะเป็นระยะฟันน้ำนม ระยะฟันน้ำนมผสมฟันแท้ หรือระยะฟันแท้ การใช้วิธีสครับก็ยังเหมาะสมอยู่ เพียงแต่อาจจะต้องดัดแปลงให้คิดคำนึงถึงว่า ในระยะต่าง ๆ มีสภาพของเหงือกและฟันเป็นอย่างไรที่จะไม่ให้มีอันตรายเกิดขึ้นได้

อัมพข จากการศึกษาและค้นคว้าทางเอกสาร พบบทความหนึ่งที่ Starkey² เขียนไว้เกี่ยวกับการสอนวิธีแปรงฟันแก่เด็กว่า โดยทั่วไปเด็ก

¹ Mescher, K.D., Brine, P., and Biller, I. : Ability of elementary school children to perform sulcular toothbrushing as related to their hand function ability, *Pediatr. Dent.* 2 : 31-36, 1980.

² Starkey, P.E. : Toothbrushing, flossing, and oral hygiene instruction. In : *Dentistry for the child and adolescent* (Edited by Mc. Donald, R.E. and Avery D.R.), 4th ed., St. Louis, C.V. Mosby Co., 1983, p. 395.

จะแปรงวิธีสลับ แต่ทั้งนี้ผู้ปกครองควร
จะช่วยเด็กแปรงฟันจนกว่าเด็กจะสามารถ
แปรงเองได้ดี ซึ่งอาจจะต้องแปรงฟันเด็ก
จนอายุ 9-10 ปีก็ได้ แต่ทันทีที่เด็กมีฟันถาวร
หน้าโผล่เข้ามาในช่องปาก ควรสอนผู้ปกครอง
ให้แปรงฟันเด็กด้วยวิธีโรลล์หรือแบส ซึ่ง
เป็นวิธีที่นิยมสอนในผู้ใหญ่ และผู้ปกครอง
อาจจะแปรงวิธีผสมระหว่างสลับ โรลล์
หรือแบสก็ได้ เนื่องจากความกระตือรือร้น
ในการแปรงฟัน อยู่ได้ประมาณ 6 สัปดาห์
และจะเฉื่อยชาไปตามกาลเวลา³ ดังนั้นจึง
ควรมีการกระตุ้นเตือนด้วยการสอนเรื่อง
การแปรงฟันตลอดเวลา ส่วนในด้านความ
พร้อมของเด็ก การเรียนรู้และความสามารถ
ที่จะกระทำได้นั้นน้อยเพียงใดนั้นไม่สำคัญ
อย่างน้อยเด็กได้เรียนรู้ถึงวิธีการ เมื่อเด็กมี
ความพร้อมจะกระทำตัวเอง

ปัญหา ชนิดของแปรงสีฟัน ชนิดของด้าม และชนิด
ของขนแปรง มีผลอย่างไรต่อวิธีการแปรงฟัน

อัมพูข Kimmelman และ Tassman⁴ ได้ทำการ
วิจัยในปี 1960 และพบว่าแปรงสีฟันในลอน
แบบทวินแอคชั่น (twin action) ที่มีขนาด
หัวแปรงยาว 1 นิ้ว ขนแปรงยาว 0.32 นิ้ว
ถึง 0.36 นิ้ว จะสามารถกำจัดคราบจุลินทรีย์
ในฟันน้ำนมได้ดีกว่าแปรงชนิดอื่น แปรง
สีฟันแบบทวินแอคชั่นนี้มีขนแปรงแถวกลาง
แข็งขนาด 0.012 นิ้ว ส่วนสองแถวริมมีขน

อ่อน ขนาดของขนแปรง 0.008 นิ้ว ปัจจุบัน
ได้แนะนำให้ใช้แปรงในลอนชนิดอ่อนมีมัล-
ติทัฟท์ (multituffs) หัวแปรงมีขนาดความ
กว้าง $\frac{1}{2}$ นิ้ว ถึง $\frac{5}{16}$ นิ้ว ความยาวของหัวแปรง
ไม่ควรเกิน 1 นิ้ว หรือหัวแปรงควรจะมี
ความยาวพอที่คลุมฟันได้ประมาณ 3 ซี่
ความยาวของด้ามแปรงทั้งหมดควรยาว 5-6
นิ้ว และขนแปรงควรมีปลายมน เพื่อป้องกัน
การสึกของฟัน⁵ เนื่องจากการพัฒนาทางด้าน
ความถนัดของมือในเด็กยังไม่ดีพอ ดังนั้น
ด้ามแปรงควรจะให้ยาวกว่าธรรมดา เพื่อความ
สะดวกในการจับ⁶ แม้ให้เด็กเลือกแปรงเอง
เด็กจะเลือกแปรงที่มีด้ามใหญ่ เพราะคิดว่า
แปรงที่มีด้ามใหญ่จับได้ดีทำให้แปรงฟัน
สะอาดขึ้น⁷

หาญณรงค์ ขนาดสัดส่วนของแปรงสีฟันเด็ก ต้องเล็ก
กว่าแปรงสีฟันผู้ใหญ่ ตามท้องตลาดมีบาง
บริษัททำไว้หลายขนาดตามอายุของเด็ก มี
ทั้งเด็กเล็ก เด็กโต วัยรุ่น เป็นต้น

นพดล จากที่ถามว่า ที่ฝรั่งเขาทำการทดลอง เขาใช้
แปรง soft เราจะเอาผลของเขามาใช้กับ
ของเราได้หรือไม่ ในการทดลองนั้นจำเป็น
ต้องใช้แปรงสีฟันชนิดเดียวกันกับวิธีแปรง
ฟันทุก ๆ วิธี เพราะฉะนั้นจึงควรมองผล
การทดลองเฉพาะประสิทธิภาพของวิธีแปรง
เท่านั้น จากการรวบรวมหลายการทดลองที่

³ Gillg, J.L. : Retention of health information. J. Dent. Child. 36 : 56-60, 1969.

⁴ Kimmelman, B.B., and Tassman, G.C. : Research in designs of childrens toothbrushes. J. Dent. Child. 27 : 60-64, 1960.

⁵ Wei, S.H.Y. : Use of the toothbrushing in plaque control for children. In: Pediatric Dentistry (Edited by Stewart, R.E. Barber, T.K., Toutman, K.C. and Wei, S.H.Y.), St. Louis, C.V. Mosby Co., 1982, pp. 640-644.

⁶ Horowitz, A.M., and Greeley, M.C.B. : Methods for the control of dental plaque, In : Pediatric Dental Medicine (Edited by Forrester, D.J., Wagner, M.L. and Fleming, J.), Philadelphia, Lea & Febiger, 1981, p. 379.

⁷ Updyke, J.R. and Terrell M.E. : Toothbrush selection of a young child. J. Pedod., 4 : 295-298, 1980.

ฝรั่งทำ เขาไม่ได้ใช้แปรง soft เขาใช้แปรง medium โดยเหตุที่ว่าแปรง medium ทำความสะอาดได้ดี แต่เราต้องไม่ลืมว่า ในการแปรงฟัน เราจะไม่มองถึงความสะอาดอย่างเดียว เราต้องมองถึงความปลอดภัยด้วย เมื่อมองอย่างนี้แล้ว ก็คิดว่าในการแปรงฟันเราจะต้องแปรงให้ถึงคอฟัน และในการแปรงให้ถึงคอฟัน จะต้องโดนเหงือกนิดหน่อย ฉะนั้นใช้แปรงอ่อนหน่อย ย่อมจะปลอดภัยกว่าเห็นด้วยที่ใช้ multituft จะดีทั้งในแง่ของความปลอดภัย และในแง่ของการทำความสะอาด multituft แม้ขนแปรงอ่อนก็จริง แต่จำนวนขนแปรงเยอะซึ่งจะช่วยพยุงซึ่งกันและกันไว้ หน้าที่ดัดก็ไม่น่าจะง่าย ถ้าไม่ใช้แรงกดมากเกินไป

หาญณรงค์ ในเรื่องขนาดขนแปรง ใหญ่ เล็ก ทำความสะอาดต่างกันโดยธรรมชาติแล้ว ขนแปรงที่แข็งจะทำความสะอาดดีกว่า แต่คำนึงถึงการทำอันตรายต่อเหงือก และฟัน มีรายงานทดลอง⁸ เกี่ยวกับ scratch strength กับ puncturing strength ดูว่าขนแปรงขนาดไหนสามารถทิ่มเหงือกหรือขูดเหงือกได้ โดยการที่ใช้แปรงขนาดต่างๆ กัน 0.014, 0.009, 0.007 นิ้ว ให้บ้านปากแล้วเก็บน้ำไป centrifuge ตรวจดูเม็ดเลือดแดงว่ามีเม็ดเลือดออกมาหรือไม่ ปรากฏว่า 0.007 มีน้อยแทบจะไม่มีเลย 0.014 มีมากกว่าถึง 16 เท่า ถ้าคิดในแง่นี้แล้ว ผู้ใหญ่คิดว่าใช้เส้นผ่าศูนย์กลาง

กลาง 0.007 นิ้ว จะปลอดภัยที่สุด มีการสำรวจคนในอายุต่างๆ กัน ในคนอายุ 40 ปีขึ้นไป เปอร์เซนต์การพบฟันสึกจะมากขึ้นถึง 96% ในคนอายุ 17-18 ปี พบประมาณ 30-40% หมายความว่า ดูฟันในช่องปากว่ามีการสึกที่ตรงไหนบ้าง ช่วงระหว่าง 17-24 ปีมีน้อย พออายุมากขึ้นจะสึกมากขึ้น ไม่ได้ดูว่าแปรงชนิดไหน โอกาสที่จะมีฟันสึกมีได้ทุกคน แต่ถ้าใช้ขนแปรงที่ใหญ่ จะทำความสะอาดได้ดี แต่ฟันจะสึกมาก และมีเหงือกอักเสบมาก ก็ต้องพิจารณาในแง่นี้ด้วย

ปัญหา เรื่องประสิทธิภาพในการกำจัดคราบจุลินทรีย์ในเด็ก 3 กลุ่ม ที่ใช้แปรงที่มีขนแปรงอ่อน medium ขนแปรงแข็ง โดย action การแปรงอย่างเดียวกัน จะต่างกันอย่างไร

หาญณรงค์ จากการทดลอง^{9,10} พบว่า การใช้แปรงสีฟันชนิดขนอ่อนจะทำให้มี wear potential น้อยกว่าแปรงสีฟันชนิดขนแข็ง

อัมพข การสอนวิธีการแปรงฟัน ควรจะมีการสอนถึงลักษณะของขนแปรงที่ดีไปด้วย ขนแปรงที่ดีเมื่อถูกน้ำไม่ควรจะเปลี่ยนคุณภาพจากเดิมมาก ปัจจุบันยังไม่มีการทำมาตรฐานของขนแปรงในลอนชนิดต่างๆ โดยมากใช้จับด้วยมือและเทียบความรู้สึก ซึ่งขนแปรงบางชนิดจะแข็งมากเมื่อแห้งและจะอ่อนมากเมื่อถูกน้ำ อาจจะอ่อนกว่าขนแปรงอีกชนิดที่ว่าย่อนแล้วก็ได้ ขณะที่ยังไม่มีมาตรฐาน

⁸ Bass, C.C. : The optimum characteristics of toothbrushes for personal oral hygiene. Dent. Items Interest 70 : 697, 1948.

⁹ Burgett, F.G., Ash, M.M. Jr. : Comparative study of the pressure of brushing with three types of toothbrushes. J. Periodontol, 45 : 410-413, 1974.

¹⁰ Padbury, A.D., Ash, M.M. Jr. : Abrasion caused by three methods of toothbrushing. J. Periodontol, 45 : 434-438, 1974.

ที่แน่นอนควรจะดูที่คุณภาพของขนแปรงว่าสามารถรักษา (retain) คุณสมบัติเดิมไว้ได้มากน้อยเพียงใด ซึ่งในอเมริกาขนแปรงในลอนมักจะแพงกว่าของประเทศอื่น ทั้งนี้เนื่องจากคุณภาพของเขาไม่เปลี่ยนไปจากเดิมมากนักเมื่อถูกน้ำ

หาญณรงค์ พุดถึงเรื่องขนแปรงในห้องตลาด ไม่ค่อยน่าเป็นห่วง เพราะว่าส่วนใหญ่ใช้ในลอนประมาณ 0.008 นิ้ว ใหญ่กว่ามาตรฐานทางวิชาการ¹¹ เล็กน้อย ฝ่ายผู้ผลิตบอกว่า เพื่อที่จะใช้ได้ทนถ้าใช้แล้วเสียง่าย 2-3 อาทิตย์ก็เสีย ผู้ใช้ก็ไม่ค่อยอยากซื้อ เลยต้องใช้ขนใหญ่ คิดว่าถ้าเราแนะนำวิธีแปรงฟันให้ดี เขาจะสามารถใช้แปรงได้หลายเดือน ถึงแม้จะเป็นแปรงชนิด 0.007 นิ้วก็ตาม ส่วนใหญ่ที่ใช้แปรงขนอ่อนได้ไม่ทนเพราะว่าใช้ไม่เป็น วางเอาไว้ไม่ได้แขวน ถ้าเราแนะนำวิธีที่ใช้แปรงได้ทน ก็สามารถที่จะใช้แปรงอ่อนได้

ปัญหา แปรง multituft ในแต่ละ tuft มีขนแปรงมากน้อยเท่าใด

หาญณรงค์ จำนวนขนแปรงในแต่ละกลุ่มนั้น (แตกต่างกันเล็กน้อย ขนแปรงขนาด 0.007 นิ้ว) จะมีประมาณ 80-86 เส้นต่อ 1 กลุ่ม ถ้าขนแปรงมีขนาดใหญ่ขึ้นจำนวนจะลดลง¹²

ปัญหา ตามความรู้สึกของชาวบ้าน แปรงที่ขนแปรงแข็งมีความทนมากกว่าแปรงที่ขนแปรงอ่อน เราจะอธิบายให้ชาวบ้านเข้าใจได้อย่างไร.

หาญณรงค์ ทศนคติของชาวบ้านเราควรจะแก้ไขได้ อย่าให้คิดว่าแปรงแข็งทนกว่าแปรงอ่อนควรจะสอนให้เขารู้จักเก็บรักษาแปรงอ่อนให้ดี ก็จะได้ทนทานนานหลายเดือน การที่ใช้แปรงอ่อนแล้วเสียเร็วกว่าแปรงแข็ง เนื่องจากเขาถูแรงกว่าปกติ ควรจะบอกว่าควรจับถูหรือนั้นนิ่มๆ ก็ออก ใช้เสร็จแล้วทำความสะอาดให้ดีแล้วแขวนไว้อย่าให้ขนแปรงไปกดกับอะไร ถ้าเก็บไม่ดีขนแปรงจะงอได้ ชั้นแรกเราควรเปลี่ยนทัศนคติของประชาชนว่าขนแปรงนิ่มก็สามารถใช้ได้ทนเท่ากับแปรงแข็ง และดีกว่าคือไม่เป็นอันตรายต่อเหงือกและฟันด้วย

ปัญหา ถ้าจำเป็นต้องใช้แปรงแข็ง จะใช้วิธีไหนที่จะใช้ได้ และไม่สึกหรอหรือเสียหายน้อยที่สุด

หาญณรงค์ ถ้าจำเป็นต้องใช้แปรงแข็ง ไม่ว่าจะใช้วิธีไหนถ้าโดนเหงือกจะมี scraash แน่ ถ้ายังออกแรงกดก็จะเป็นแผล นอกจากจะให้โดนบนตัวฟันจริง ๆ ห้ามโดนเหงือก

ปัญหา ขณะที่เราสอนเด็กหรือประชาชนให้ใช้แปรงอ่อน แต่ในห้องตลาดมีแต่แปรงแข็ง แก้ไขได้อย่างไร

ประทีป การแก้ปัญหาคือต้องใช้เวลา

พวกเรากันเองต้องช่วยกันพูดเป็นเสียงเดียวกันระดับผู้ใหญ่ หรือระดับนโยบายระดับสูงต้องเห็นด้วย ต้องมีมาตรฐานในเรื่องนี้ออกมาอย่างจริงจัง

¹¹ Vowles, A.D., Wade, A.B. : Importance of filament diameter when using Bass brushing technique. J. Periodontol 48 : 460, 1977.

¹² Kimmelman, B.B. : Teaching two toothbrushing techniques. : Observations and comparisons. J. Periodontol, 39 : 96-100, 1968.

ปัญหา เด็กควรจะเริ่มแปรงฟันเมื่อไร

อัมพข เด็กควรจะเริ่มทำความสะอาดฟันทันทีที่มีฟันซี่แรก ด้วยการใช้น้ำยาล้างฟันที่ปลอดภัยเป็นการให้เด็กได้เรียนรู้และเคยชินกับสิ่งของแปลกใหม่เข้าไปในช่องปาก แต่ความจริงแล้วในการทำความสะอาดช่องปากนั้นควรหัดเด็กตั้งแต่แรกเกิด ทุกครั้งที่เด็กทานนมควรจะให้เด็กทานน้ำตามเป็นการชะล้างคราบนม เมื่อเด็กอายุประมาณ 1 ปี ควรใช้แปรงแปรงฟันเด็กอายุ 1 ปี เป็นเด็กที่ไม่อยู่นิ่ง ฉะนั้นในการแปรงฟันโอกาสไปกระแทกถูกเหงือกหรือแก้มย่อมจะเกิดขึ้นได้ง่าย จากการศึกษาพบว่า การทำความสะอาดเด็กด้วยผ้าขนหนูฟันนิ้วมือกับแปรงมีผลไม่ต่างกันเท่าใดในการกำจัดคราบลึบหรือในฟันหน้าและฟันหลัง แต่การใช้ผ้าขนหนูจะให้ความรู้สึกทางด้านสัมผัส (sense of touch) ได้ดีกว่า¹³ ดังนั้นถ้าในกรณีที่เด็กไม่อยู่นิ่งไม่ชอบการแปรงฟัน การใช้ผ้าขนหนูอาจจะเหมาะกับเด็กประเภทนี้จนกว่าเด็กจะเคยชินกับการทำความสะอาด ให้ความร่วมมือและคุณแม่มีความสามารถมากขึ้นแล้วจึงเปลี่ยนมาใช้แปรงก็ได้ อาจจะสรุปได้ว่าการแปรงฟันนั้นน่าจะแปรงเป็น 2 รูปแบบ

คือระยะแรก ใช้ผ้าขนหนูฟันปลายนิ้ว

ระยะที่สอง เมื่อเด็ก 2-3 ปี หรือเมื่อเด็กให้ความร่วมมือดี ให้แปรงฟันด้วยวิธีสครับ

หาญณรงค์ ปัจจุบันในท้องตลาดมีการผลิตแปรงสำหรับเด็ก มีด้ามเหมือนแปรงสีฟัน แต่ไม่มีขนแปรงทำเป็นปมยางขึ้นมาให้เด็กทากัด และค่อยๆ เรียนรู้วิธีแปรงฟัน แต่ใช้ในชุมชนไม่ได้เพราะมีราคาแพง

ปัญหา การใช้ Scrub technic เกี่ยวข้องกับการสึกของฟันหรือไม่

นพดล ในเด็ก วิธีสครับไม่สามารถทำให้เกิด abrasion ให้เราเห็น ฟันนํ้านมหลุดไปก่อนที่จะมีอาการให้เราเห็น แต่ถ้าหากเด็กนั้นใช้วิธีสครับติดต่อกันไปจนเป็นผู้ใหญ่อาจมีผลทำให้ฟันสึกได้ขึ้นอยู่กับวิธีการใช้ สครับ มี variation เยอะตั้งแต่ long stroke ไปจนถึง short stroke ฉะนั้นถ้าใช้วิธีสครับและใช้ให้ถูกต้อง คือ short stroke และขนแปรงอ่อน โอกาสจะสึกจะมีน้อย

การศึกษาทางระบาดวิทยา¹⁴ พบว่าวิธีการแปรงและจำนวนครั้งที่แปรงต่อวันมีผลต่อการสึกของฟันได้มากกว่าปริมาณผงขัดในยาสีฟันและความแข็งของขนแปรง และพบว่าวิธีการแปรงแบบถูไปถูมาในแนวราบ จะทำให้เกิดฟันสึกได้มากกว่าวิธีโรลล์ หรือวิธีแปรงขึ้น แปรงลง (vertical) เพราะฉะนั้นจากการศึกษาดังกล่าวจะเห็นได้ว่า หากแปรงแบบสครับที่มีช่วงขนยาว ซึ่งไม่ถูกต้อง ย่อมทำให้เกิดฟันสึกได้

ปัญหา มีวิธีหรือคำพูดใด ทำให้ผู้ป่วยเข้าใจว่า แปรงสีฟันอย่างไรอ่อน อย่งไหนแข็ง

¹³ Faunce, F.R., and Garnick, J.J. : A Comparison of digital brush and conventional toothbrush effectiveness on plaque removal in preschool children J. Pedod. 3 : 114-121, 1978.

¹⁴ Bergström, J. and Lavstedt, S. : An epidemiologic approach to toothbrushing and dental abrasion. Community Dent. Oral Epidemiol. 7 : 57-64. 1979.

หาญณรงค์ ถ้าผู้ป่วยเลือกเองไม่ได้ เราควรจะช่วย ยี่ห้อแปรงสีฟัน - รุ่น หลาย ๆ ยี่ห้อเพื่อให้ผู้ป่วยเลือกซื้อตามความสามารถทางเศรษฐกิจของเขา

ปัญหา ถ้าวางขนแปรงตั้งฉากกับตัวฟัน ขนแปรงจะเข้าไปตามซอกฟันได้อย่างไร

อัมพข เราทำสิ่งพูดถึงฟันน้ำนม ฟันน้ำนมมีเอมเบรสเซอร์ (embrassure) กว้าง จุดสัมผัส (contact) ไม่มีหรือมีก็น้อยมาก ดังนั้นในการแปรง จึงแทบจะไม่ต้องออกแรงกดมากนักเศษอาหารก็ออกหมด และถ้าออกแรงกดเพียงเล็กน้อยขนแปรงก็สามารถเข้าไปในซอกฟันกำจัดคราบจุลินทรีย์ได้ ส่วนในเรื่องวิธีสครับแบบช่วงสั้นหรือยาวนั้นต้องดูที่อายุของเด็ก เมื่อเด็กมีฟันชุดผสมค่อยมาคิดหาวิธีให้เด็กแปรงช่วงสั้น เพราะในช่วงนั้นเด็กจะมีการพัฒนาในเรื่องความถนัดของมือมากขึ้น ระยะแรก ๆ ของการแปรงฟันนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กเคยชินกับสิ่งแปลกใหม่เข้าไปในช่องปาก จะแปรงช่วงสั้นหรือยาวไม่สำคัญ

ปัญหา ในเด็กวัยเรียนในชุมชน วิธีไหนเหมาะสม สครับ โรลล์ หรือแบส

อัมพข ในเด็กต่ำกว่า 13 ปี ให้ใช้สครับทั้งหมด (ตามอายุเกณฑ์การเปลี่ยนคลินิกของผู้ป่วยเด็กที่คณะทันตแพทยศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย) แต่เมื่อมีฟันชุดผสมเกิดขึ้นอาจจะเตรียมเด็กเพื่อให้มีความพร้อมในการแปรงฟันแบบผู้ใหญ่ ในด้านชุมชนไม่ควรเริ่มสอนแปรงฟันในเด็กวัยเรียนควรสอนก่อนวัยเรียน คือตั้งแต่แรกเกิดและด้วยการใช้ผ้าขนหนูพันนิ้วมือเมื่อมีฟันขึ้น เมื่อเด็กโตขึ้นอาจใช้แปรง ถ้าเด็กไม่ให้ความร่วมมือหรือถ้าไม่มีเงินซื้อแปรงอาจจะใช้ผ้าขนหนูไปเรื่อย ๆ ก็เป็นได้ เมื่อเด็กเข้าโรงเรียนก็จะสอนวิธีใดนั้นต้องฟังการอภิปรายปาฐกในวงปาย แล้วจึงจะนำมาดัดแปลงแก้ไขสอนเด็กให้พร้อมที่จะรับวิธีการแปรงฟันของผู้ใหญ่ได้